

ION DULSCHI - OM AL VOCAȚIEI ȘI PERSEVERENȚEI

Valentina ENACHI

ABSTRACT

Professor Ion Dulschi activated at the State Pedagogical University „I. Creangă” between 1988 and 1998, being a graduate of the Faculty of History and Pedagogy, the promotion of 1987. As a scientific-didactic framework, he graduated from the Doctorate of the Pedagogical University of Moscow in 1990–1993. The doctoral studies were completed by the support, in December 1993, of the doctoral thesis in history with the theme "The agrarian problem and the political struggle in Moldova in 1917-1918".

Keywords: *perseverance, responsibility, commitment, professionalism.*

Ion Dulschi s-a născut într-o familie de țărani din satul Harmațca - o localitate foarte pitorească, așezată pe malul stâng al Nistrului în raionul Dubăsari. A moștenit de la părinți un caracter ferm, dar și capacitatea de a se împăca cu oameni diferiți, de a căuta căi de compromis, sănătoase, în problemele spinoase ale vieții. Primii opt ani de școală i-a făcut în satul de baștină, iar atestatul de studii medii l-a obținut în 1977 la școala medie din satul Țâbuleuca, situat la doi km distanță de casa părintească. Fiind pasionat de tehnică și sport, a insistat să se vadă cât mai degrabă la oraș, pentru a se înscrie la o secție de haltere. Alegerea a fost făcută în favoarea școlii profesionale nr. 2 din Tiraspol, pe care a absolvit-o în 1978, obținând calificarea de lăcătuș în deservirea centralelor termoelectrice.

După o scurtă activitate practică la una din termocentralele din regiunea Moscovei, a fost mobilizat să îndeplinească serviciul militar în termen, în trupele de grăniceri. La revenire în Moldova, s-a întors la meseria de lăcătuș, dar, de această dată, în cadrul întreprinderii de reparație și producție *Moldenergoremont* din Chișinău. Era hotărât să se înscrie la o facultate - idee pe

care n-a abandonat-o nici atunci când își satisfăcea serviciul militar și nici când revenise la meseria de lăcătuș. Facultatea de Istorie a fost o provocare spre care a mers mai mult timp, de fiecare dată întrebându-se dacă dispune de suficiente capacități pentru a face față exigențelor acestui domeniu, atât de interesant, dar și atât de complicat, din perspectiva cunoașterii lui.

Calea spre obținerea statutului de student nu a fost scurtă și nici simplă. Pe lângă concursul foarte mare, care era pe atunci la Facultatea de Istorie, mai exista și problema cunoașterii, la nivelul exigențelor universitare, a limbii moldovenești, cum se numea pe atunci limba română. Dat fiind faptul că își trăgea originea din raioanele din stânga Nistrului, avea de compensat aceste lacune de competență lingvistică prin eforturi suplimentare.

O fericită ocazie în acest sens a fost deschiderea în 1981 la Institutul Pedagogic „Ion Creangă” a secției de pregătire. Nu a ezitat și s-a înscris pentru specialitatea Istorie. Programa de pregătire a realizat-o cu succes susținând cu brio examenele, fiind al doilea din cei 25 de cursanți datorită mediei obținute. Își amintește cu pietate de lectorul Catedrei de istorie universală Leonid Feider – un om și un profesor de o inteligență rară, dar și de doamna Tatiana Cartaleanu, căreia îi este recunoscător pentru încurajarea în depășirea dificultăților în studierea limbii române. În 1982 devine student cu acte în regulă la Facultatea de Istorie și Pedagogie.

A participat la activități extracurriculare. Experiența de muncă, serviciul militar, practicarea sportului i-au servit drept un bun suport pentru încercările la care a fost supus. Are un credo: „Cu cât mai multe ai de făcut, cu atât mai multe reușești”, morala acestui adagiu, fiind: angajarea în mai multe activități impune mai multă exigență și mai multă autoorganizare.

Ion Dulschi – student.
Foto din arhiva personală
a dlui I. Dulschi.

Am reținut un caz care indică poziția civică și de intelectual a profesorului Ion Dulschi, de care a dat dovadă încă în anii de studenție. În toamna anului 1984, fiind locțiitorul secretarului biroului comsomolist al facultății, Ion Dulschi prezida conferința de dare de seamă și alegeri. Printre vorbitori au fost și două studente comsomoliste care au vorbit în limba moldovenească. Pe atunci exista o regulă nescrisă ca la toate adunările, la nivel de facultate și institut, să se vorbească doar în limba rusă. Spre sfârșitul conferinței, în prezidiu au fost transmise mai multe bilețele cu întrebări. În unul din ele cineva consemnase: „De ce unii comsomoliști își permit să vorbească de la tribună în limba moldovenească?”

În prezidiu erau și reprezentanți ai organelor comsomoliste de conducere din institut și raion. Răspunsul însă urma să-l dea președintele adunării, care l-a și oferit celor prezenți: „Stimați comsomoliști, noi cu toții suntem studenți la Institutul Pedagogic, adică ne pregătim să devenim intelectualii republicii noastre. Consider că un adevărat intelectual urmează să cunoască cât mai mult cultura și limba poporului în mediul căruia activează”. A urmat o explozie de aplauze, iar la ieșire din sala de festivități în care s-a desfășurat conferința mai mulți profesori l-au așteptat să-i strângă mâna. Nu a fost invitat niciăieri să i se pună întrebări, cum se obișnuia în asemenea cazuri. Probabil că problema în cauză îi preocupa și pe cei din prezidiu.

Activitățile obștești i-au completat experiența de viață cu noi competențe organizaționale și comunicative. În anul 1986 a fost selectat în echipa de studenți care a realizat stagiul de practică pedagogică în tabăra internațională de pionieri „Artek” din Crimeea. Studiile le-a încheiat în anul 1987, obținând diplomă cu mențiune și având cel mai înalt rating din cei 75 de absolvenți, cu media 5 din 5.

După absolvire, timp de un an, a activat la o școală profesională din Chișinău, iar în anul 1988, la invitația profesorului Mihail Rotaru, a revenit la Institutul Pedagogic, în calitate de lector la Catedra de istorie a PCUS. După doi ani de activitate la catedră, a fost delegat la Moscova pentru a realiza studii doctorale în cadrul Universității Pedagogice, studii cu frecvență. La revenire, deja cu teza susținută, s-a reîncadrat în activitatea științifico-didactică la Catedra de etnografie și istoria culturii.

În calitate de lector la catedra menționată, a fost pus în situația de a însuși noi domenii, elaborând cursuri pe care nu a avut fericirea să le studieze când era student. Timpurile s-au schimbat. S-au schimbat și cursurile. Ion Dulschi a predat multiple și diverse discipline: „Sărbători calendaristice și familiale”, „Istoria gândirii etnologice”, „Cultura materială a românilor”, „Mitologia”, „Metodica muncii educative” ș.a. Lectorul demonstra studenților că studierea problemelor sociale, naționale, politice nu este o povară, ci un exercițiu captivant al revelației și o bucurie spirituală a cunoașterii. Experiența și pregătirea pedagogică în cadrul facultății i-au servit drept bune repere pentru ghidarea activității extra-curriculare a studenților, implicându-se în diverse manifestații, precum Balul bobocilor, Roata norocului, Concursul TVC etc.

Împreună cu colega de catedră V. Ursu la Concursul TVC. Aprilie 1995.
Foto din arhiva familiei Ursu.

În anul 1996, Ion Dulschi a fost ales în funcția de lector superior la catedră, după care, în scurt timp, a fost invitat la Ministerul Educației în calitate de specialist principal, ulterior numit șef de secție.

Specificul activității în cadrul aparatului central al ministerului impunea obținerea de noi competențe și, în special, ale celor în materie de drept. Cu toate că deja deținea titlul de doctor în istorie, nu a ezitat și s-a înscris la Facultatea de Drept a Universității Libere Internaționale din Moldova, pe care a absolvit-o în 2000. În virtutea activității profesionale, din nou a resimțit necesitatea unor competențe pe dimensiunea psihologică și se înscrie la programul de master în psihologie, finalizându-l în 2007 cu calificarea respectivă.

Fiind un colaborator constructiv și perseverent, și-a perfecționat cunoștințele la numeroase stagii peste hotarele Republicii Moldova și la instituțiile de profil din țară: în 1996 la Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași; în 2011 – la Institutul Regional de Administrare Publică din Odessa, Ucraina; în 2011–2012 la Academia de Administrare Publică din Republica Moldova.

Drept caracteristici personale pot menționa onestitatea și simțul umorului. Ion Dulschi știe să discute în profunzime și cu inteligență probleme de istorie, diplomatie și multe altele. Lucrările sale publicate, cursurile de lecții sunt lipsite de șabloane și tratări simpliste ale proceselor sociale: „Teoria generală a statului și dreptului”; „Demografie”; „Managementul educațional preuniversitar” sunt lucrări de referință atât pentru studenți, cât și pentru lectori. Publicațiile științifice din țară și peste hotare au trecut de 60.

Ion Dulschi a îmbrățișat o largă paletă de interese și a efectuat cercetări științifice de valoare. A participat la multiple congrese și colocvii științifice naționale și internaționale.

I. Dulschi – participant la masa rotundă *Valorificarea patrimoniului prin dialogul intercultural*, Chișinău, 15 martie 2019. Foto din arhiva facultății.

Azi este cunoscut datorită activității sale de decan al Departamentului Studii Superioare de Master la Academia de Administrare Publică, este secretar al Seminarului științific de profil la această instituție, conducător de doctorat în domeniul științei administrației.

Cu colegii de la Academia de Administrare Publică. Foto din arhiva dlui I. Dulschi.

Ion Dulschi s-a manifestat și ca un bun organizator al forurilor științifice. În anul 2015 a lansat ideea și a organizat prima conferință internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”. Conferința a urmărit scopul de a susține și a încuraja dezbaterile academice, precum și crearea rețelelor de cercetare la nivel național și internațional între tinerii cercetători – studenți, masteranzi, doctoranzi, cadre didactice debutante. La conferință au participat cadre didactice, studenți-masteranzi și doctoranzi ai Academiei de Administrare Publică, tineri cercetători din Republica Moldova, România, Ucraina, Cehia și alte state.

La conferință internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, 1 martie 2019. Foto din arhiva dlui I. Dulschi.

Studenta Maria Zinovii despre profesorul Ion Dulschi: „Un profesor, pe lângă cunoștințele profunde în materie ce le posedă, trebuie să le mai poată îmbina și cu dragostea profundă pentru studenții săi, să aibă și simțul umorului, dar, totodată, să fie capabil să găsească adevărata proporție între sobrietate și prietenie, iar toate aceste calități le întâlnim la profesorul Ion Dulschi. Domnul Dulschi are capacitatea de a transmite mesajul într-un fel anume, informația formulată de dumnealui trece într-o altă minte, adică a noastră, și de acolo apar roade. Eu l-am cunoscut atât ca profesor în timpul orelor, cât și în calitate de coordonator științific la teza de master pe care am elaborat-o. O lucrare care a fost o provocare pentru mine, în condițiile în care foarte puține surse există la etapa actuală la tema aleasă de noi în domeniul arhivelor, dar, încurajată de domnul Dulschi, am reușit să o susțin cu brio. Dânsul este om cu caracter și ne sfătuiește și pe noi, studenții lui, să fim la fel, să nu cedăm, să fim luptători și puternici. Până la urmă, rolul unui profesor este și de a te îndruma la crearea

valorilor, încrederii în sine și respectului, niște concepte esențiale, pe care, din păcate, nu le poți obține oriunde și de la oricine, iar eu am avut acest noroc să cunosc un om deosebit, care mi-a oferit toate acestea”.

Fire energică, sociabilă, onestă, un pedagog adevărat, care pe parcursul vieții altoiește studenților dragostea de valori autentice, Ion Dulschi se impune prin inteligență, sârguință și un înalt profesionalism.